

Čakanie na Godota 1952

Samuel Beckett

Nositeľ Nobelovej ceny za literatúru (1969)

Divadelná hra: má dve dejstvá, tragikomédia

Anglická verzia: vznikla autorovým prekladom z francúzštiny, má podtitulok Tragikomédia v dvoch dejstvách.

Divadelná verzia: prvýkrát sa hrala v Paríži v roku 1953, reakcie – chvála a uznanie, nepochopenie aj zarazené publikum prekvapené hrou s nejasnou výpoveďou.

Literárna forma: próza

Literárny druh: dráma

Literárny žáner: absurdná dráma (tragikomédia); vonkajšia kompozícia = dielo sa člení na 2 dejstvá, dialógy a scénické poznámky

Literárne obdobie: : svetová dráma po roku 1945, Obdobie 50. rokov 20. storočia

Námet: bludného kruhu, z ktorého niet úniku, niet východiska z problémov, čakanie → CYKLICKÁ KOMPOZÍCIA

Konflikt: nie je vyhradený, ako by sa nerozvíjal

Téma: Akt čakania (človek a jeho vzťah k životu), čakanie bez výsledku (človek stále na niečo čaká, ale nie vždy sa dočká)

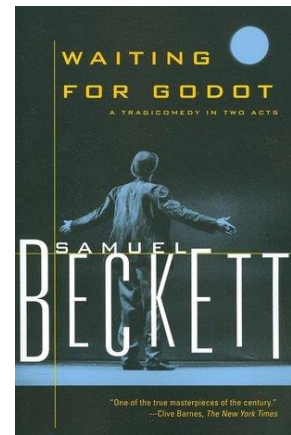
Idea: nikto nepríde, nikto neodíde, nič sa nedeje postavy sa pohybujú akoby v začarovanom kruhu

Miesto a čas deja: neznáme, odohráva sa to niekde pri strome pri ceste, 2 dni (1 dejstvo=1 deň)

Akt čakania: základná charakteristika ľudskej existencie na Zemi (človek vždy na niečo čaká, vždy po niečom túži)

Cieľ autora:

- Poukázať na absurdnú situáciu, na podmienky sveta, v ktorom mizne minulosť, prítomnosť je nehybná a budúcnosť sa stráca.
- Všetko sa opakuje ako v začarovanom kruhu (stereotyp diania).
- Divák sa nedozvie, kto Godot je - môže to byť boh, ktorý zmení ich život, alebo topánka (z francúzskeho slangu) a čakajú na správny smer.
- Postavy majú slovanské, francúzske, anglické a talianske meno, čím autor naznačil, že pocity ľudí na celom svete sú rovnaké.
- Prichádza nový deň, ale ten nič nevyrieši, postavy sú opustené, nikto a nič im nepomôže, nevyrieši ich starosti, utrpenie a sklamanie.
- Jazyk je chaotický, opakujú sa banálne vety.

Hlavné postavy:

- tuláci, klauni, verní kamaráti, závislí od seba:

Estragon (Gogo) - zábudlivý, nikdy si nepamätá, čo robil predošlý deň

Vladimír (Gigi) - všetko mu pripomína

Vedľajšie postavy:

Pozzo - bohatý pán prechádzajúci okolo

Lucky - jeho nemý sluha, robí len to, čo mu pán prikáže, aj rozmýšľa na pokyn, stále unavený – pomedzi rozkazy postojacky spí (pravdepodobne je postihnutý), taktiež sú závislí jeden od druhého (Pozzo a Lucky)

Chlapec - pracuje u Godota, prináša od neho správy Estragonovi a Vladimírovi zajtra už určite príde

Godot - postava, ktorá sa ani po dlhom čakaní nedostaví známe je len, že má biele fúzy

Rozprávač - chýba rozprávač

Všetky štyri mená sú volené tak, aby zdôraznili rôznorodý kozmopolitný charakter hry:

Vladimír – ruské

Estragon – francúzske

Pozzo – talianske

Lucky – anglické

Obsah

Prvé dejstvo:

Na opustenej ceste sa objavujú dvaja tuláci a čakajú na Godota, ktorý by im mal poradiť a zmeniť ich život. Nikto však nevie, kto je Godot. Vedú zvláštne rozhovory, akoby o ničom. Okolo prechádza čudná dvojica Pozzo a Lucky. Nehovoriaceho Luckyho nesúceho kufor, rozkladaciu stoličku a kôš s jedlom má Pozzo priviazaného na povraze ako psa. Pozzo vedie rozhovor s tulákmi a chce tiež čakať na Godota, lebo ho pozná. Po odchode Pozza a Luckyho prichádza na scénu chlapec s odkazom, že pán Godot nepríde, ale príde zajtra.

Druhé dejstvo:

Odohráva sa na druhý deň v tú istú hodinu na rovnakom mieste, Pozzo medzičasom oslepol a je závislý od Luckyho a oboch tulákov. Strom nie je vyschnutý, ale zelený. V hre je dialógmi Estragona a Vladimíra naznačené, že toto nie je len druhý deň, kedy sa toto čakanie na Godota odohráva, ale že sa to už deje dlhú dobu každý deň a že to bude pokračovať aj v budúcnosti. Napriek všetkým pochybnostiam nemôžu obaja hlavní hrdinovia, ktorí vlastne vypĺňajú celé divadelné predstavenie nezmyselnými rozhovormi, ukončiť čakanie. Zostávajú opustení sami v sebe, nie je nikto a nič, čo by

im pomohlo riešiť ich starosti, utrpenie, sklamanie. Estragon s Vladimírom sa na konci hry pokúsia o samovraždu obesením, lenže sa nemajú na čo obesiť. Povrázok vytiahnutý z nohavíc bol príliš tenký a roztrhol sa. Napokon uvažovali o odchode, ale zostali len nehybne stáť.

Záverečná scéna:

Vladimír a Estragón sa chcú obesiť na povraze z nohavíc. Povraz zavesia na strom. Povraz sa roztrhne - posledná veta: . Zostaneme?. - dve osoby zostanú nehybne stáť

Krátka ukážka

Estragon: Ja už takto ďalej nevládzem.

Vladimír: To sa len tak hovorí.

Estragon: Čo keby sme sa rozišli? Možno by to bolo lepšie.

Vladimír: Zajtra sa obesíme. Ak, pravda, nepríde Godot.

Estragon: A ak príde?

Vladimír: Budeme spasení. (Dá si dole klobúk, nazrie doň, vytrasie ho a znova si ho nasadí.)

Estragon: Ta čo, ideme?

Vladimír: Vytiahni si nohavice.

Estragon: Čo?

Vladimír: Vytiahni si nohavice.

Estragon: Mám si stiahnuť nohavice?

Vladimír: VY-tiahnuť!

Estragon: To je pravda. (Vytiahne si nohavice.)

Vladimír: Tak ideme?

Estragon: Poďme. (Ani sa nepohnú.)

Absúrdna dráma (Antidráma)

- prvé náznaky absurdnej literatúry zaznamenávame **na konci prvej polovice 20. stor. vo francúzskej a americkej literatúre**
- autori vyjadrujú pocit **absurdity, čiže nezmyselnosti sveta**, negovali všetky tradičné formy divadla
- zdôrazňovali, že človek sa pohybuje vo svete bezhlavo
- uprostred nezmyselných vzťahov medzi ľuďmi nedokáže komunikovať, prestáva byť osobnosťou, ktorá si prispôsobuje svet na svoje rozmery, stáva sa iba hračkou, akýchsi nepomenovaných síl
- v absurdnej hre **chýba súvislý dej a dokonca jej chýba rozuzlenie**

- postava nie je charakterizovaná, prichádza odnikiaľ a nikam nesmeruje, chýba motivácia ich konania
- postavy sú v chaotickom svete, osamelé, bez možnosti a snahy svoju situáciu zmeniť, chýba zmysel ich životu
- **jazyk postáv je chaotický**, jedna replika nenadväzuje nad druhú. Na otázky nezodpovedajú, jazyk je plný nezmyslov a frázy
- **monológy** sú dlhé, čím je naznačená neschopnosť komunikovať s inými ľuďmi
- **dialógy** sú živé, postavy si skáču do reči, nedávajú zmysel, sú stereotypné
- výpovede sa niekoľkokrát opakujú, čím sa u divákov zvyšuje pocit beznádeje a chodenia v kruhu
- **monotónnosť života symbolizuje** scéna bez kulís, dej bez akcie a opakovanie slov

Predstavitelia: Friedrich Durrenmatt (švajčiarsky dramatik)

Eugène Ionesco (francúzsky dramatik, rumunského pôvodu)

Samuel Beckett (írsky dramatik, predstaviteľ francúzskej lit., nositeľ Nobelovej ceny)

Samo Chalúpka (významný predstaviteľ českej lit.)

Václav Havel (český dramatik)